

GIAO THỪA HỒ GƯƠM

Cứ mỗi độ xuân về, Tết đến, người Hà Nội lại bàng khuâng, náo nức trước nhịp quay của thời gian, sự chuyển vần, giao hoà của trời đất. Thắm sâu trong tâm hồn mỗi người đều hướng về chốn linh thiêng của đất Thăng Long nghìn năm, đó là hồ Hoàn Kiếm hay thường gọi là hồ Gươm. Không chỉ người Hà Nội mà người ở mọi miền của Tổ quốc đang ở bốn phương ngoài biên giới đều chung nỗi khắc khoải hướng về Hồ Gươm, về Hà Nội...

Sự phân định của thiên nhiên, địa lý cho miền Bắc cái rét về mùa đông với những cánh đào thắm; cái nắng nồng ở phương Nam với mai vàng khoe sắc. Cũng thiên tạo mà giao thừa ở Hà Nội, giao thừa ở Hồ Gươm mang một sắc thái, phong vị rất riêng không giống bất cứ nơi đâu.

Hồ Gươm - nơi trả kiếm (hoàn kiếm) cho thần Kim Quy (Rùa vàng) của người anh hùng dân tộc - vua Lê Lợi, sau chiến thắng giặc Minh đã trở thành một hồ huyền thoại, linh thiêng với đầy ắp sắc màu của huyền tích, lịch sử, văn hoá... Hồ Gươm ngày nay qua thăng trầm của lịch sử, biến thiên của trời đất, con người còn lại rất nhỏ so với thời vua Lê trả kiếm (chu vi hiện nay khoảng gần 2km). Cũng không biết tự bao giờ Hồ Gươm thành trung tâm, trái tim của Hà Nội, là một vùng không gian mở để vào khu phố cổ Hà Nội. Cũng bởi là trung tâm của trung tâm mà mọi ngã đường của đất nước, của Hà Nội cũng đều đổ về đây và từ đây toả đi bốn phương. Người Pháp thời trước và ngày nay chúng ta đều lấy mốc cây số 0 bắt đầu từ Hồ Gươm mà tính. Mọi ngã phố của Hà Nội cũng được đánh số nhà bắt đầu từ Hồ Gươm mà lớn dần, vươn xa... Ngày nay, bao quanh Hồ Gươm có gần 20 đường phố đổ về và từ đây toả đi, với những phố: Tràng Tiền, Tràng Thi, Hàng Bài, Bà Triệu, Lê Thạch, Lê Lai, Trần Nguyên Hãn, Hàng Dầu, Lò Sũ, Đinh Tiên Hoàng, Đinh Lễ, Hàng Đào, Lương Văn Can, Hàng Gai, Hàng Khay, Bảo Khánh, Hàng Trống, Lê Thái Tổ...

Cũng bởi vậy, đêm giao thừa ở Hồ Gươm mang một ý nghĩa rất thiêng liêng, nhuộm màu tâm linh, lễ hội với mọi người dân Hà Nội. Người Hà Nội đi đón giao thừa, chơi giao thừa đông nghĩa với đến Hồ Gươm.

Những ngày trước Tết, Hồ Gươm đã được trang hoàng lộng lẫy. Các hàng cây ven hồ được khoác tấm áo muôn sắc bởi các sắc đèn toả sáng. Khi tấm voan sương mùa đông bắt đầu buông bóng, cả không gian Hồ Gươm hiện lên rực rỡ, lung linh, huyền ảo đến ngỡ ngàng. Tháp Rùa lộng lẫy mà tao nhã bỗng bình như trong mơ, xa xa hướng Bắc rực rỡ mà trang nghiêm hiện lên một quầng ánh sáng là đảo Ngọc Sơn với đình Trấn Ba và đền Ngọc Sơn. Vắt như dải lụa cong, như vành trăng khuyết, như chiếc lược mềm chải vào mái tóc - nước hồ là dáng đỏ đến thốn thức, lay động của cầu Thê Húc... cả một không gian huyền ảo như mơ mà có thực mà náo nức vẫy gọi người Hà Nội đến với giao thừa Hồ Gươm.

Cái giá rét của mùa đông không làm vội đi lòng người đến với Hồ Gươm vào thời khắc trời đất giao hoà, trái lại như một chút men say khiến lòng người thêm rộn rã, lâng lâng... Sau bữa cơm Tất Niên chiều tối 30 của đại gia đình với nhiều thế hệ: ông bà, cha mẹ, vợ chồng, con, cháu... Sau mọi lo toan của công việc làm ăn trong năm với những tất bật mua sắm những ngày giáp Tết, người Hà Nội thành thói, ung dung đi đón giao thừa, chơi giao thừa. Cái rét xứ Bắc mang theo cả mùa xuân ẩm ướt vào dịp chớm xuân khiến thời khắc của đêm giao thừa Hồ Gươm mỗi năm mỗi khác: năm thì khô ráo, se se lạnh; năm vừa mưa phùn vừa rét đậm đến cắt da cắt thịt... Nhưng cho dù thời tiết thế nào, người Hà Nội đã trở thành một phong tục văn hoá đều đổ về Hồ Gươm đón giao thừa. Khoảng 8-9 giờ tối, người Hà Nội với những trang phục đẹp, lịch sự, sang trọng nhất từ mọi nơi, mọi nẻo phố như những dòng sông người chảy về Hồ Gươm. Đồng nhất trong dòng người vẫn là lớp trai gái trẻ tuổi, nhiều gia đình cả vợ chồng con cái trên chiếc xe máy trôi về Hồ Gươm. Trên các vỉa hè không thiếu các cụ ông, cụ bà ăn vận sang trọng lững lững đi bách bộ đến với Hồ Gươm đêm giao thừa để "ôn cố tri tân", để được sống trong không khí lễ hội mà thiêng liêng mỗi năm chỉ có một lần... Khoảng 10 giờ (22 giờ), xung quanh Hồ Gươm, người đã đông như nêm đủ mọi lứa tuổi, thành phần, không phân biệt sang hèn... gương mặt ai cũng rạng rỡ, hồ hởi và phơi phới nét xuân. Người Hà Nội ung dung thả bộ ngắm nhìn, hít thở thật sâu, cảm nhận thật đầy đủ cái không khí, cái hơi thở của đất trời, của lòng người ở chốn linh thiêng tích tụ hồn khí núi sông... Người Hà Nội đi đón giao thừa, chơi giao thừa mỗi năm lịch

sự hơn, tao nhã hơn; không mấy còn những cảnh thiếu văn hoá, quậy phá của lớp người mới bước vào đời...

Năm nào Hà Nội cũng tổ chức rất nhiều hoạt động văn hoá, lễ hội xung quanh Hồ Gươm trong đêm giao thừa và những ngày Tết. Mỗi độ giao thừa, Hồ Gươm là biểu tượng, là đầu cầu truyền hình về thủ đô đón giao thừa. Năm nay, cùng nhân loại chào đón thế kỷ mới, giao thừa Hồ Gươm mang ý nghĩa đặc biệt quan trọng. Khởi đầu thời khắc của thế kỷ 21, từ Hồ Gươm tiếng trống của dàn trống Thăng Long, tiếng đàn của dàn nhạc giao hưởng và những lời ca điệu múa, những lời chúc đất nước vào xuân sang thiên niên kỷ mới của Chủ tịch nước... cùng lòng người Hà Nội cất lên trong bản hoà tấu thiêng liêng mùa xuân...

Kim đồng hồ trên nóc nhà Bưu điện thành phố đang nhích dần, năm mới đang đến. Nhiều đôi trai gái hối hả giục nhau mà trong lòng đầy nuối tiếc phải về nhà trước giao thừa (theo tập tục cũ). Không giờ đã điểm. Cả không gian Hồ Gươm tĩnh lặng đi giây lát rồi bùng lên sống động hơn, nhộn nhịp hơn, náo nức hơn... Ai cũng muốn hít thật sâu và thả tâm hồn vào cái không khí hữu tình và vô hình đầy huyền hoặc của giao thừa Hồ Gươm. Mưa, nếu có, mặc mưa; rét mặc rét! Sức ấm từ con người, từ chiều sâu lịch sử - văn hoá - văn hiến, từ không khí hoà nhập cộng đồng được toả lan và trào lên sức xuân một năm mới...

Hồ Gươm đêm giao thừa, nếu chưa một lần được tận hưởng e rằng trong cõi tâm linh, tâm hồn vẫn còn trống, thiếu.